

**ΠΟΛΙΤΙΚΗ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ**

1. Εισαγωγή

Το μάθημα εισάγει τους μαθητές και τις μαθήτριες στην σύγχρονη οικονομική επιστήμη, τόσο σε επίπεδο μικροοικονομίας αλλά και σε επίπεδο μακροοικονομίας. Ο προσανατολισμός της ύλης του μαθήματος καλύπτει τους μαθητές που δεν θα επιλέξουν οικονομικά μαθήματα στην συνέχεια (Β΄ και Γ΄ τάξη του Λυκειακού κύκλου) αλλά και παρέχει βασικές εισαγωγικές γνώσεις σε αυτούς που θα επιλέξουν να ακολουθήσουν μαθήματα οικονομικής κατεύθυνσης.

Βασικός σκοπό του μαθήματος είναι η καλλιέργεια της «οικονομικής παιδείας» και η κατανόηση από τους μαθητές και τις μαθήτριες βασικών οικονομικών εννοιών τόσο μέσω της θεωρίας όσο και μέσω δραστηριοτήτων (πράξη/εφαρμογή) ούτως ώστε το μάθημα της Πολιτικής Οικονομίας να συνδέεται ζωντανά με τις διάφορες οικονομικές πραγματικότητες. Οι μαθητές και οι μαθήτριες θα έχουν τη δυνατότητα να προσεγγίζουν ορθολογιστικά τα καθημερινά φαινόμενα που έχουν οικονομικό περιεχόμενο, μεγιστοποιώντας την ωφελιμότητα για τον εαυτό του και τους γύρω τους, πάντοτε ως μέλη του κοινωνικού συνόλου που ζουν και λειτουργούν σύμφωνα με τις δημοκρατικές αρχές.

2. Δομή Προγράμματος Σπουδών

2.1 Βασικοί άξονες του Αναλυτικού Προγράμματος και Πρόγραμμα Σπουδών της Πολιτικής Οικονομίας

Το Πρόγραμμα Σπουδών της Πολιτικής Οικονομίας είναι οργανωμένο και δομημένο σύμφωνα με τις βασικές αρχές του «Αναλυτικού Προγράμματος για τα Δημόσια Σχολεία της Κυπριακής Δημοκρατίας» και εδράζεται σε τρεις βασικούς άξονες που αφορούν:

α. Ένα συνεκτικό και επαρκές σώμα γνώσεων.

Με τη διδασκαλία του μαθήματος επιδιώκεται οι μαθητές και οι μαθήτριες:

- Να γνωρίσουν και να κατανοήσουν τις βασικές αρχές της Πολιτικής Οικονομίας, βασικές έννοιες και συμφραζόμενα της οικονομικής επιστήμης σε σχέση με τεχνικές, κοινωνικές και ανθρωπιστικές γνωστικές περιοχές.
- Να κατανοήσουν την αλληλεξάρτηση των χωρών και των διαφορετικών περιοχών του κόσμου.
- Να αποκτήσουν τα πιο σημαντικά εργαλεία οικονομικής ανάλυσης έτσι ώστε αυτοί να είναι σε θέση να αναλύσουν το οικονομικό περιβάλλον μιας χώρας και κυρίως της Κύπρου αλλά και τον τρόπο με τον οποίο αυτό επιδρά στον τρόπο λήψης απόφασης των επιχειρήσεων και των νοικοκυριών.

β. Καλλιέργεια αξιών, υιοθέτηση στάσεων και επίδειξη συμπεριφορών, που απαρτίζουν τη σύγχρονη δημοκρατική πολιτότητα.

Με τη διδασκαλία του μαθήματος επιδιώκεται οι μαθητές και οι μαθήτριες:

- Να τοποθετούνται απέναντι στα προβλήματα της φτώχειας με κριτήριο τις αξίες της κοινωνικής δικαιοσύνης και αλληλεγγύης, διαμορφώνοντας μια υπεύθυνη κοινωνική στάση.
- Να αναπτύσσουν αγωνιστική συμπεριφορά απέναντι στα περιβαλλοντικά προβλήματα που προκαλεί συχνά η οικονομική ανάπτυξη και να προωθούν την αειφόρο ανάπτυξη.

γ. Καλλιέργεια ιδιοτήτων, ικανοτήτων, δεξιοτήτων που απαιτούνται από την κοινωνία του 21ου αι. – ικανότητες κλειδιά.

Με τη διδασκαλία του μαθήματος επιδιώκεται οι μαθητές και οι μαθήτριες:

- Να ασκούνται στην αυτενέργεια και την αυτόνομη μάθηση.
- Να αναλαμβάνουν εργασίες που αφυπνίζουν τις δημιουργικές ικανότητές τους σε συνδυασμό με την ικανότητα επιλογής των κατάλληλων έντυπων και ηλεκτρονικών πηγών.
- Να μπορούν σε ορισμένες περιπτώσεις να οδηγηθούν να κρίνουν μέσω της ανάλυσης των πρωτογενών πηγών την ίδια την εγκυρότητα της βιβλιογραφίας (μετατροπή τους σε κριτικούς παραγωγούς γνώσης).
- Να αναπτύξουν κριτική σκέψη, να ενεργοποιήσουν τις δημιουργικές τους δυνατότητες και να ασκούνται στη συλλογική προσπάθεια.

2.2 Θεματικές περιοχές

Ενότητα 1

- Η Πολιτική Οικονομία
- Το Οικονομικό Πρόβλημα
- Το Κόστος Ευκαιρίας
- Η Καμπύλη Παραγωγικών Δυνατοτήτων

Ενότητα 2

- Γενικές αρχές οικονομίας της αγοράς
- Συντελεστές παραγωγής (πλουτοπαραγωγικές πηγές)

Ενότητα 3

- Μικρο / Μακρο Οικονομικά
- Εθνικό Εισόδημα και Βιοτικό Επίπεδο

Ενότητα 4

- Εφαρμοσμένα Οικονομικά
- Κόστος /όφελος της Οικονομικής Ανάπτυξης
- Ανακύκλωση υλικών
- Εναλλακτικές πηγές ενέργειας

Ενότητα 5

- Μορφές Αγοράς (απλή προσέγγιση)
- Ζήτηση/Προσφορά
- Καθορισμός τιμών

Ενότητα 6

- Ελαστικότητα

Ενότητα 7

- Εφαρμογές οικονομικών γνώσεων μέσω παραδειγμάτων για τα ακόλουθα:
 - Φορολογία
 - Πετρέλαιο και άλλα προϊόντα του πρωτογενούς τομέα
 - Επιχορηγήσεις στη γεωργία
 - Λαϊκές αγορές στην Κύπρο

2.3. Στόχοι και δείκτες επιτυχίας

Ενότητα 1

Με τη συμπλήρωση της ύλης του πρώτου κεφαλαίου οι μαθητές/μαθήτριες θα πρέπει να μπορούν να:

- Κατανοούν και εξηγούν την έννοια, το σκοπό και την αναγκαιότητα της οικονομικής δραστηριότητας.
- Κατανοούν και εξηγούν την έννοια των οικονομικών νόμων, να υποδεικνύουν τη διαφορά τους από τους φυσικούς νόμους και να επισημαίνουν την πρακτική τους χρησιμότητα.

- Ορίζουν το αντικείμενο της Οικονομικής Επιστήμης και να αιτιολογούν το χαρακτήρα της ως κοινωνικής επιστήμης.
- Διατυπώνουν την έννοια του οικονομικού προβλήματος και να επισημαίνουν τις αιτίες της ύπαρξής του.
- Γνωρίζουν την έννοια «όρια παραγωγικών δυνατοτήτων», καθώς και το πώς αυτά απεικονίζονται.
- Εξηγούν την έννοια του «εναλλακτικού κόστους» ή «κόστους ευκαιρίας» και να μπορούν να το υπολογίζουν.

Ενότητα 2

Με τη συμπλήρωση της ύλης του δεύτερου κεφαλαίου οι μαθητές/μαθήτριες θα πρέπει να μπορούν να:

- Εξηγούν την έννοια «συντελεστές της παραγωγής», π.χ. κεφάλαιο, εργασία. Να ονομάζουν τους συντελεστές, να αποδεικνύουν ότι είναι όλοι απαραίτητοι για την πραγματοποίηση της παραγωγής και να επισημαίνουν τη σπουδαιότητά της στην οικονομική ανάπτυξη μιας χώρας.
- Αναφέρουν της αμοιβές των συντελεστών της παραγωγής πχ ημερομίσθια και μισθοί, κέρδος.

Ενότητα 3

Με τη συμπλήρωση της ύλης του τρίτου κεφαλαίου οι μαθητές/μαθήτριες θα πρέπει να μπορούν να:

- Κατανοούν τη διαφορά των δύο όρων.
- Κατανοούν τη σημασία του Εθνικού Εισοδήματος και του Βιοτικού Επιπέδου, ως στοιχείων της ευημερίας των πολιτών μιας χώρας.
- Κατανοούν τη διαφορά μεταξύ ΑΠΟΛΥΤΗΣ και ΣΧΕΤΙΚΗΣ φτώχειας.
- Κατανοούν τους περιορισμούς του Εθνικού Εισοδήματος ως τρόπου μέτρησης του Βιοτικού Επιπέδου σε συνδυασμό με προβλήματα μέτρησης της παραγωγής (π.χ. οικοκυρές, φροντίδα παιδιών, - υπόγεια οικονομία [μαύρη ή παραοικονομία]), την παραγωγή αρνητικών επιδράσεων όπως η ρύπανση (π.χ. Κίνα), και την αδυναμία του μέσου όρου (Κατά Κεφαλή Εισόδημα) να μετρήσει την ισότητα της κατανομής του εισοδήματος (π.χ. πετρέλαιο-παραγωγικές χώρες με ψηλό κατά κεφαλή εισόδημα και πολλή φτώχεια η/και ΗΠΑ).
- Συγκρίνουν το Βιοτικό Επίπεδο των Κυπρίων με εκείνο κατοίκων άλλων χωρών με παρόμοιο Κατά Κεφαλή Εισόδημα.

Ενότητα 4

Με τη συμπλήρωση της ύλης του τέταρτου κεφαλαίου οι μαθητές/τριες θα πρέπει να μπορούν να:

- Κατανοούν το όφελος της Οικονομικής Ανάπτυξης αλλά και των συνεπειών της στο περιβάλλον.
- Επισημαίνουν τα οφέλη από την ανακύκλωση υλικών για το περιβάλλον και την οικονομία.
- Να αναφέρουν τις εναλλακτικές πηγές ενέργειας και να επισημαίνουν το όφελος για το περιβάλλον και την οικονομία.

Ενότητα 5

Με τη συμπλήρωση της ύλης του πέμπτου κεφαλαίου οι μαθητές/μαθήτριες θα πρέπει να μπορούν να:

- Εξηγούν την έννοια της αγοράς και το ρόλο της στην οικονομία.
- Γνωρίζουν τις βασικές μορφές της αγοράς.
- Ορίζουν την έννοια της ζήτησης ενός αγαθού.
- Αναφέρουν και να εξηγούν τους προσδιοριστικούς παράγοντες της ζήτησης.
- Ορίζουν την έννοια της προσφοράς ενός αγαθού.
- Αναφέρουν και να εξηγούν τους προσδιοριστικούς παράγοντες της προσφοράς.

- Ορίζουν την έννοια της ισορροπίας και να εξηγούν, με γραφική παράσταση, τον τρόπο διαμόρφωσης της τιμής ισορροπίας.
- Αντιλαμβάνονται και κρίνουν τα πραγματικά δεδομένα του ανταγωνισμού στην κυπριακή αλλά και την παγκόσμια οικονομία (όπου επικρατούν κυρίως ο Μονοπωλιακός Ανταγωνισμός και τα Ολιγοπώλια).

Ενότητα 6

Με τη συμπλήρωση της ύλης του έκτου κεφαλαίου οι μαθητές/μαθήτριες θα πρέπει να μπορούν να:

- Ορίζουν την έννοια της ελαστικότητας ζήτησης και να υπολογίζουν το συντελεστή ελαστικότητας.
- Αναφέρουν και να εξηγούν τους προσδιοριστικούς παράγοντες της ελαστικότητας ζήτησης.
- Ορίζουν την έννοια της ελαστικότητας προσφοράς και να υπολογίζουν το συντελεστή ελαστικότητας.
- Εξηγούν την πρακτική σημασία της ελαστικότητας ζήτησης.
- Εξηγούν την πρακτική σημασία της ελαστικότητας προσφοράς.

Ενότητα 7

Με τη συμπλήρωση της ύλης του έβδομου κεφαλαίου οι μαθητές/μαθήτριες θα πρέπει να μπορούν να:

- Γνωρίζουν το περιεχόμενο και κατανοούν την οικονομική σημασία των εννοιών :
 - Φορολογία.
 - Πετρέλαιο και προϊόντα πρωτογενούς τομέα.
 - Επιχορηγήσεις στη γεωργία.
 - Λαϊκές αγορές στη Κύπρο (επίσκεψη σε λαϊκή αγορά).
- Αναφέρουν και συζητούν για το τι συμβαίνει στην Κύπρο, στην Ευρώπη και τον κόσμο για τα πιο πάνω θέματα.

3. Διδακτική Μεθοδολογία

Η διδασκαλία -και αντίστοιχα η μάθηση- του σώματος γνώσεων που προβλέπονται στο Πρόγραμμα Σπουδών πραγματοποιείται μέσα από τη διαπραγμάτευση επίκαιρων θεμάτων οικονομικού χαρακτήρα. Πέραν από παραδοσιακές μεθόδους διδασκαλίας, το Πρόγραμμα Σπουδών περιλαμβάνει δραστηριότητες οι οποίες εμπλέκουν ενεργά τους μαθητές και τις μαθήτριες στη διαδικασία μάθησης, όπως επίσκεψη σε λαϊκή αγορά και αξιοποίηση της πληροφορικής τεχνολογίας - π.χ. χρήση διαδικτύου για συλλογή οικονομικών στοιχείων και πληροφοριών. Σημαντική θέση κατέχουν η εκπόνηση και η παρουσίαση εργασιών από τους μαθητές και τις μαθήτριες, δραστηριότητες οι οποίες συμβάλλουν στην καλλιέργεια των κομβικών προσόντων και των ιδιοτήτων του πολίτη.

4. Αξιολόγηση

A. Στόχοι αξιολόγησης

Οι μαθητές και οι μαθήτριες καλούνται:

- Να αποδείξουν την κατανόηση του γνωστικού αντικείμενου της οικονομικής επιστήμης.
- Να εφαρμόσουν τη γνώση και την κατανόηση του γνωστικού αντικείμενου σε συγκεκριμένα θέματα / προβλήματα από γνωστά ή άγνωστα παραδείγματα.
- Να είναι σε θέση να αναλύουν τα οικονομικά προβλήματα ως θέματα.
- Να αξιολογούν οικονομικά επιχειρήματα και αποδείξεις με ενημερωμένες τοποθετήσεις.

B. Μέθοδοι αξιολόγησης

- Γραπτές εξετάσεις οι οποίες υποστηρίζονται από γραπτές επιλογές.
- Σχολιασμός ειδήσεων και επίκαιρων θεμάτων.

Οι τελικές εξετάσεις στηρίζονται βασικά σ' αυτές τις δύο μεθόδους αξιολόγησης. Άλλες μέθοδοι αξιολόγησης είναι:

- Μικρές εργασίες – μελέτες περίπτωσης (project) όπου οι μαθητές εξερευνούν θέματα από τις ενότητες 3, 4 και 7.
- Προετοιμασία εργασιών με τη λειτουργία ηλεκτρονικής τάξης και τη χρήση του διαδικτύου.